

ZAŠTO JE DOŠLO
DO RATA
NA BALKANU ?

Izprave o sukobu s Jugoslavijom i Grčkom

Zagreb, 1942.

UVOD

Zemljopisno leži Srbija na jugoistoku Europe, te se mora smatrati europskom zemljom. "Europa" i "europski" nisu međutim samo zemljopisni, već i obćeniti pojmovi, koji obuhvaćaju sve one povijesne, kulturne i ekonomske veze, kojima su povezani europski narodi, sve ono pozitivno što proizlazi iz tisućljetnih borbi, patnja, truda, iz nepreglednog stvaralčkog napora narodnih duša koje su, nošene velikim pojedincima, uzdižući se neprestano na ljestvici napredka, stvorile mnoštvo onih zajedničkih zasada i pojmova kojih se ni jedan pravi Europljanin ne želi odreći.

Srednjovjekovna Srbija koja pripada vjerski i uljudbeno sferi Bizanta imade i po političkom i kulturnom životu značajke istočne europske države.

Srbski europski kontinuitet kida se u XV. stoljeću pod naletom turske bujice, koja provalivši sve brane poplavljuje jugoistočnu Europu. U tom se trenutku ne samo lomi kičma srbske državnosti, nego se taj dio europskog tijela na vrijeme do tri stotine godina odjeljuje od Europe i u tom dugom razdoblju podvezane su prema Srbiji žile kojima ključa život našega kontinenta. Bez duhovnih veza sa srcem Europe vegetira srbska raja podpadajući pomalo pod utjecaj Izotka. Srbski srednjovjekovni velikaši izginuli su gotovo podpuno u turskim ratovima, dok se gradjanski stalež nije bio razvio i tako je srbski narod predstavljao samo široki polunomadski puk, bezpravan i nerazvijen. Put otudjivanja srbskog naroda od Europe obilježuje dugi niz činjenica od vazalnih knezova srbskih koji su se podložili turskoj volji, preko srbskih pomoćnih skupina, koje u daljnjem prodiranju turske vojske prema zapadu preuzimaju ulogu dželata, sluga, uhoda i došaptača.

Srbski kaludjeri i popovi podčinjeni grčkom patrijarhu, primitivni i uzkogrudni, odrezani od uljudbenog napredka, jedini su predstavnici narodne inteligencije.

Pod utjecajem bizantinskog ortodoksizma u neizvjestnosti između kolca i milostinje, u neprirodnom svijetlu manastira i po hajdučkim brlozima tinja, guši se i opet razpiruje srbska narodna i vjerska svijest.

Sustav i način mišljenja nužno razvijen pod gornjim okolnostima, glavno je obilježje srbskih pokretnih snaga i nakon ustanka 1804. godine.

Stoljetni odgoj i kačaćka politička predaja udarili su neizbrisivi biljeg srbskom javnom životu.

Srednji vijek zaostao je izvan rasporeda dugo na srbskoj zemlji.

Djela i pojmovi koji su iz političkog rječnika uljudbene Europe, davno nestali, podpuno su razumljivi i prirodni u Srbiji.

Bez dublje povezanosti s Europom, kao novopečeni skorojević, taj enfant terrible europske političke pozornice, koji je romantiku europskih salona obskrbljivao nepreglednim pustolovinama i uzbudljivim materijalom, nije ostao samo izvor jeftinih senzacija i razveseljavanja, nego je dokazao da je u stanju podpaliti u svako vrijeme kuću u kojoj stanuje.

Nevjerojatni šovinizam i precjenjivanje vlastitih snaga, svako pomanjkanje smisla za političku harmoniju, nebiranje sredstava i licemjernost uzdignuta na doktrinu, obilježja su Srbske države i nakon Prvog svjetskog rata.

U dvije, tri generacije stvoreni vodeći krugovi beogradske čaršije smatraju državu svojim ličnim privrednim poduzećem, a politiku najboljim načinom obogaćivanja.

Povijest srbske vanjske i unutarnje politike samo je jedan nepregledni niz korupcije i trgovine svih tjelesnih i duševnih pa i narodnih dobara prikrit providnim plaštom maglovitih fraza i laži.

Po svom shvaćanju i odgoju srbski je narod morao proći putem kojim je pošao.

Anglo-američki novci suviše su jako zvečili u ušima srbskih političara, a čudna pravoslavno-komunistička zvonjava s Kremlja spojila je u srbskoj narodnoj duši dvije duboko urezane privlačive predočbe: bizantsku mistiku i izgled na bezgraničnu mogućnost slobode razaranja i pljačke.

Tako je došlo do onoga sudbonosnog razvoja, koji je spriječio, da se prilike na Jugoistoku nisu mogle mirno razviti. Beogradska je vladina klika godinama vodila svomnu politiku. S jedne se strane prikazivala, kano da u pojačanoj mjeri suradjuje s Njemačkom, a u isto je vrijeme na drugoj strani pregovarala sa zapadnim vlastima o uzpostavi druge fronte na jugoistoku protiv Njemačke. Državni je prevrat od 27. ožujka 1941. kojim se Beograd odlučio za Englezku, razkrinkao ovu politiku. Tako je izazvan rat, te sve zlo koje je zbog toga snašlo svijet pada na Beograd.

Beogradski su vlastodršci postigli, iako protiv svoje volje, kod toga i nešto dobra, a to je oslobodjenje naroda koji su bili pod njihovim jarmom.

U nastavku donosimo bez komentara niz dokumenata, koji će dokazati dvoličnost i ratnu krivicu Beograda.

Zagreb, u travnju 1942.

PROGLAS FÜHRERA NJEMAČKOM NARODU (odlomci)

Od početka rata Englezka je nepokolebivo nastojala zadobiti Balkan kao ratno područje. I doista je britanskoj diplomaciji uspjelo - oslanjajući se na primjer iz svjetskog rata - najprije predobiti Grčku ponuđenim jamstvom, a zatim je konačno zlorabiti u svoje svrhe.

Danas objavljene izprave pružaju uvid u uobičajeni postupak, koji prema najstarijim britanskim receptima uvijek iznova pokušava nagnati druge u borbu i krvarenje za englezke prohibitke.

Tome nasuprot ja sam uvijek naglašavao, da :

1. njemački narod ne stoji ni u kakvoj suprotnosti prema grčkom narodu, ali da mi
2. nećemo trpjeti nikada, da se kao u svjetskom ratu učvrsti na grčkom području jedna sila sa ciljem, da odanle, s jugoiztoka, u izvjestnom času uzmogne prodrijeti u njemački životni prostor. Mi smo sjeverni bok očistili od Engleza! Mi smo odlučili, da ni na jugu ne trpimo ovakvu prijetnju.

U duhu istinskog sređivanja Europe ja sam od dana preuzimanja vlasti težio za tim, da prije svega uzpostavim i s Jugoslavijom prijateljski odnošaj. *Svijestno sam zaboravio na sve, što se nekada dogodilo između Njemačke i Srbije.* Ja sam pri tome ne samo ponudio srbskom narodu ruku njemačkog naroda, nego sam povrh toga nastojao, kao iskreni posrednik pomagati kod svih poteškoća, koje su postojale između jugoslavenske države i pojedinih naroda, saveznika Njemačke.

Ali došlo je do izpada, koji u životu naroda predstavlja sramotu, i koje Njemački Reich kao vevlast nije voljan strpljivo promatrati. Njemački je poslanik bio vrijeđan, njemački vojni izaslanik napadnut, jedan častnik, pomoćnik vojnog izaslanika, ranjen, mnogobrojni činovnici, zastupnici naših tvrtki itd. javno zlostavljani, njemačke izložbene prostorije, trgovine, poslovnice i tvrdke, kao i škole bile su razorene i opustošene, bezbrojne žene i mužkarci, pogotovo pripadnici njemačke narodnostne skupine, iztučene, njihove trgovine i stanovi opljačkani, a pri tome izvjestan broj pripadnika njemačke narodne skupine umoreni.

Te su događaje izazvali zlokobni ljudi, koji su već g. 1914. atentatom u Sarajevu bacili svijet u neizmjernu nesreću. A upravo kao i tada, i ovu je vojničku zločinačku kliku plaćala i nahuškala englezka tajna služba.

Nova je srbska vlada proglasila obću mobilizaciju. Ona je priznala, da ju je potajno provodila već danima. Ona je time dala na znanje, da vjeruje, da miroljubive odnose prema Njemačkom Reichu može nadomjestiti silom.

No njemački će narod sada obračunati s onom srbskom zločinačkom klikom u Beogradu, koja misli da može po drugi put staviti Balkan na raspolaganje britanskom atentatu protiv europskog mira.

Njemački Reich nalazi se od jutros u borbi protiv otimača vlasti u Beogradu i u borbi protiv onih odreda, što ih Velika Britanija ponovno pokušava poslati s Balkana protiv mira Europe. Njemačka će oružana snaga u tim područjima te tada odložiti oružje, kad bude konačno srušen krug beogradskih urotnika, i kad i posljednji Britanac napusti kontinent i u ovim područjima.

Neka nesretno zaslijepljeni narodi spoznaju, da to imaju zahvaliti samo najgorem "prijatelju", što ga je kontinent već 300. godina imao i ima:

Englezkoj!

Ali njemački narod može ući u tu borbu s potpunom sviješću, da je njegovo vodstvo učinilo sve što je uobće bilo u ljudskoj moći, kako bi mu uštedilo ovaj sukob.

Providnost pak sada molimo samo jedno, da štiti i blagoslovi put naših vojnika kao i do sada!

Berlin, 6. travnja 1941.

Adolf Hitler, v.r.

SLUŽBENA IZJAVA VLADE REICHA OD 6. TRAVNJA 1941. (odlomci)

1. Kad se Francuzka u ljetu 1939., dakle već prije samog početka rata, bavila osnovom o stvaranju Francuzke ekspedicione vojske u Levantu, odmah je stupila u dodir s jugoslavenskim glavnim stožerom. Dne. 19. kolovoza 1939. došlo je do prvog pripremnog razgovora između Francuzkog poslanika u Beogradu i jugoslavenskog glavnog stožera o namjeravanom podhvat u Solunu.

2. U studenome 1939. stvorene su po želji jugoslavenske vlade i glavnog stožera još uže veze time, što je u Francuzku upućeno posebno vojno izaslanstvo, a u Beogradu dodijeljen jedan častnik iz stožera generala Gamelina.

3. U prvim mjesecima rata, kao što to jasno proizlazi iz pronađenih spisa, držanje Jugoslavije - koja je prividno čuvala svoju neutralnost - stoji u znaku što jačeg pomaganja transporta za Englezku i Francuzku, te nadalje u znaku žive izmjene vijesti s tim silama.

4. Dne. 16. travnja 1940. razgovarao je Francuzki poslanik u Beogradu s ministrom vojske i mornarice Nedićem o započinanju vojničkih dogovora. Jugoslavija odašilje osobito povjerljivog častnika za vezu u glavni stan vrhovnog zapovjednika Francuzke ekspedicione vojske na Levantu. Time je solunski podhvat siguran jugoslavenske potpore.

5. Još nakon sloma Francuzke uvjeravaju dne. 11.lipnja 1940. mjerodavna jugoslavenska mjesta Francuzkog poslanika u Beogradu, da bi Jugoslavija odmah bila voljna stupiti na stranu Francuzke, ako bi se sreća opet okrenula u njezinu korist.

Sadržaj Bečkog sporazuma bio je slijedeći:

1. Priznavanje vrhovništva i cjeline jugoslavenske države od strane sudionika pakta triju sila.
2. Jamstvo sila Osovine, da se od Jugoslavije tečajem ovog rata neće tražiti prolaz ili prijevoz četa kao ni bilo kakvo pružanje vojničke pomoći.
3. Jamstvo, da će Jugoslavija u okviru Novog poredka u Europi dobiti izlaz na Egejsko more, koji na naročitu želju jugoslavenske vlade ima u pogledu područja obuhvaćati jugoslavensko vrhovništvo u gradu i u luci Solun.

Nasuprot tim dalekosežnim jamstvima jugoslavenska se država nije trebala obvezati ni na što drugo, nego na iskrenu suradnju s europskim silama kod nove izgradnje našeg kontinenta.

Jer to se ovdje mora ustanoviti za Njemačku i za Italiju je prilikom poziva Jugoslaviji da pristupu Trojnom paktu bila izključivo mjerodavna želja, da se jugoslavenska država i to zbog njenog najvlastitijeg probitka zadobije za iskrenu suradnju s drugim europskim silama protiv svakog daljnjeg proširenja rata, i da joj se istodobno osigura njeno konačno mjesto u okviru Novog poredka Europe.

Međutim

1. Proglašena je mobilizacija cjelokupne jugoslavenske vojske,
2. U Beograd su posljednjih dana stigli englezki časnici glavnih stožera u svojstvu časnika za vezu s jugoslavenskom vojskom,
3. Odašiljanjem jugoslavenskih časnika glavnog stožera u Grčku uzpostavljena je veza s englezkim ratnim snagama, koje djeluju u Grčkoj, kao i s grčkom vojskom, i
4. Posljednjih su dana dospjeli u ruke vlade Reicha neoborivi dokazi, da se jugoslavenska vlada putem ličnosti generala Simovića obratila na Englezku i Ameriku u svrhu podpore četama, oružjem i namjerama, u predstojećoj borbi protiv Njemačke.

Vlada Reicha nije voljna i dalje promatrati ovu hajku klike u Beogradu i trpjeti, da Jugoslavija postane poprište britanskih plaćeničkih četa, stranih europskom kontinentu, kao što je to već sada slučaj u Grčkoj. Ona je stoga njemačkim četama izdala zapovijed, da i u ovom dijelu Europe svima vojničkim sredstvima Reicha ponovno uzpostave mir i sigurnost.

**SPOMENICA PRILOŽENA IZJAVI VLADE
REICHA OD 6. TRAVNJA 1941.
(odlomci)**

Nada, da će zaključenjem ugovora doći do jasnoće u jugoslavenskom držanju, a s tim u vezi i do konačnog mira na Balkanu, nije se imala izpuniti. Politika jugoslavenske vlade, koja se odlučila na put u Beč, bila je možda pod uplivom sve većeg i većeg pritiska vojničkih krugova spremnih na puč sve do posljednjeg trenutka kolebiva i dvosmislena. Kratko vrijeme prije toga ona je popuštajući britanskom došaptavanju protjerala prijašnjeg ministra predsjednika Stojadinovića, koji se zalagao za politiku njemačko-jugoslavenskog sporazuma, u Grčku i izručila ga Englezima. Sada je došla do punog djelovanja ubitačna britanska promičba. Kratko vrijeme prije podpisa protokola u Beču britanska je vlada uručila u Beogradu jednu notu, u kojoj je bilo rečeno, da ona s negodovanjem prima na znanje zaključak o potpisu Trojnog pakta sa strane Jugoslavije. Neposredno poslije potpisivanja održao je britanski državni tajnik za Indiju Amery govor, koji je putem krugovala bio proširen na srbskom jeziku; to je bio rječit poziv Jugoslaviji na odpor. Po njegovim riječima potpisivanje Trojnog pakta predstavlja izdaju, ali za Jugoslaviju još nije prekasno, da pođe pravim putem. I službeni izvještajni ured Reuter je popratio posljedice, koje mogu nastati zbog pripadnosti njemačkom sastavu pakta. Slične su glasove britanskog novinstva širile na srbskom jeziku britanske krugovalne postaje. Uzporo s tim huškanjem išla je djelatnost englezke tajne službe u Beogradu.

Držanje jugoslavenske vlade i srbskog naroda prema Njemačkoj i svim Nijemcima poslije 27. ožujka pokazuje, da su strani tumači imali pravo kako su razjašnjavali događaje, i da su njihove želje i opomene pale na plodno tlo. Prva mjera jugoslavenske vlade bilo je proglašenje opće mobilizacije, jasan znak za napadalački duh srbske vojničke klike, koja je od tada zavlada. *Zatupnici i baštinici istog zlokobnog duha, koji je 1914. godine bio povod za provalu svjetskog rata, imaju u Beogradu opet mač u rukama. Nova je Jugoslavija preuzela od stare Srbije ulogu onoga koji izaziva nemir.* Isto tako, kao što je politička promjena u Jugoslaviji bila nedvojbeno uperena protiv Trojnog pakta, moglo se i proglašenje obće mobilizacije shvatiti samo kao navještenje rata silama osovine. To je jugoslavenski ministar predsjednik Simović dao jasno na znanje talijanskom poslaniku u Beogradu. Koliko se general Simović već osjećao u protivničkom taboru, to proiztiče iz jednog ovdje objavljenog brzoglasnog razgovora između njega i jugoslavenskog poslanika u Washingtonu, u kojem se radilo o dobavi ratnog tvoriva Sjedinjenih Država Jugoslaviji na temelju zakona o pomoći Englezkoj.

**BILJEŽKA MINISTRA VANJSKIH POSLOVA REICHA BARUNA VON
NEURATHA O RAZGOVORU JUGOSLAVENSKOG POSLANIKA S
KANCELAROM REICHA**

Berlin, 9. ožujka 1934.

Prigodom svojeg posjeta kod gospodina Kancelara Reicha, izjavio je danas u jutro jugoslavenski poslanik najprije, da nema nikakvo saobćenje, ali da u najskorije vrijeme putuje u Beograd po obavijesti i upute, a ondje će ga sigurno upitati, da li je vidio Hitlera. On se je iz toga razloga najavio kod gospodina Kancelara Reicha. U dosta velikim skokovima govorio je zatim gospodin Balugdžić o dobroj atmosferi, koja bi se imala stvoriti između Njemačke i Jugoslavije, te je kao prikladno sredstvo za to označio susretljivost Njemačke na području trgovinske politike. On je na široko pripovijedao o želji srbskog stanovništva, da živi u dobrim odnošajima s Nijemcima, kao i o poštovanju prema njemačkim vojnicima. Govoreći o austrijskom pitanju izjavio je, da je povratak Habsburgovaca za Jugoslaviju nepodnosiv.

Kancelar Reicha je odgovorio poslaniku koji ga je neprestano prekidao: Njemačka ne gaji prema Srbiji nikakovo neprijateljstvo ili mržnju. Mi smo također pripravnici, u koliko to do nas stoji, uzimati srbske proizvode, ali je poznato, da je to moguće samo u vrlo ograničenoj mjeri, i da možemo podnositi uvoz samo u razmjeni za njemačku robu. Mi smo međutim pripravnici, da ozbiljno izpitamo dane mogućnosti, i u tu će se svrhu još tečajem ovog mjeseca uputiti u Beograd jedno izaslanstvo. Srbska vlada neka ne sumnja u našu dobru volju. Što se tiče austrijskog pitanja, te je i za Njemačku povratak Habsburgovaca nepoželjan.

Kod razgovora je pitanje razoružanja bilo samo dodirnuo, a balkanski pakt nije uopće spomenut.

Frhr. v. Neurath

**NJEMAČKI POSLANIK U BEOGRADU MINISTARSTVU
VANJSKIH POSLOVA REICHA**

Izvješće

Ovdašnja "Politika" objavljuje u svom izvješću od 1. o.m. povodom stupanja na snagu jugoslavensko - njemačkog trgovačkog ugovora članak, koji se bar dijelom osniva na službenim obavijestima, i u kome se među ostalim izvodi:

"Kao što je poznato, Jugoslaviji je novim ugovorom zajamčen izvoz u Njemačku u vrijednosti od preko 1 100 milijuna dinara, što čini više nego dvostruki izvoz u Njemačku u godini 1933. Za najglavnije poljodjelske proizvode odobravaju se i cijene, koje se dovoljno izplaćuju, što

je od najvećeg značenja. Ukupni posljedak ovog poboljšanja cijena za jugoslavenske proizvode, izvezene u Njemačku, iznosit će oko 140 milijuna dinara."

von Heeren

NJEMAČKI POSLANIK U BEOGRADU MINISTARSTVU VANJSKIH POSLOVA REICHA

- Odlomak izvješća-

Boegrad, 9. studenog 1934.

Predmet: Audijencija kod Kneza - Namjestnika.

Knez Namjestnik je na to odgovorio, da mu je dosta teško izraziti riječima, s kojim zadovoljstvom i kolikom dubokom zahvalnošću jugoslavenski narod i on lično gleda na držanje Njemačke u ovoj prilici. Ovo je držanje bilo naprosto savršeno ("simply perfect", kao što se izrazio). To vrijedi isto tako za držanje službene Njemačke kao i za držanje njemačkog novinstva, koje je on točno pratio. On može samo reći, da je ako se u ovako teškim danima uobće može govoriti o utjehi držanje Njemačke prema boli jugoslavenskog naroda bilo za nj doista jakom utjehom.

Knez Namjestnik je onda stao govoriti o dubokom dojmu, što ga je na nj učinila fascinirajuća ličnost ministra predsjednika Göringa. On je vrlo žalio što u onim danima uzbuđenja zbog kratkog vremena nije imao češće prilike porazgovoriti se s ministrom predsjednikom Göringom. Ipak mu je bio moguć razgovor od gotovo jednog sata. Kod ovog razgovora ustanovljene su odmah dodirne točke i zajednički interesi, te on još danas misli na taj razgovor s velikom radošću.

von Heeren

**NJEMAČKI POSLANIK U BEOGRADU MINISTARSTVU
VANJSKIH POSLOVA REICHA**

- Odlomak izvješća -

Beograd, 16. lipnja 1934.

Predmet: Posjet predsjednika Reichsbanke dra Schachta u Beogradu

Posjet gospodina predsjednika državne banke u Beogradu bit će svakako od velike i trajne koristi za povoljan razvoj jugoslavensko - njemačkih odnosa. Upravo danas, kad jugoslavenska gospodarska politika svakog dana iznova doživljuje neobhodnu potrebu njemačkog tržišta, kad se jugoslavenska vanjska politika ogledava za novim mogućnostima oslanjanja, morao je osobni dodir s upraviteljem njemačkog gospodarstva, čiji je autoritet na području međunarodnog gospodarstva i novčarstva nepobitan, značiti za ovdašnje državnike jaku pobudu u smjeru izgradnje odnosa s onom europskom vevlasti čijoj su jasnoj i podpuno određenoj gospodarstvenoj politici sva izlaganja gospodina predsjednika Reichsbanke pružila uvjerljive dokaze.

von Heeren

**GOVOR MINISTRA VANJSKIH POSLOVA REICHA FREIHERRA
V. NEURATHA POVODOM PRIMANJA KOD JUGOSLAVENSKOG
MINISTRA PREDSEDNIKA STOJADINOVIĆA U BEOGRADU
dne 7. LIPNJA 1937.**

- Odlomak -

Vaša Preuzvišenost je punim pravom utvrdila da sadašnji položaj obiluje teškim problemima. Toliko me više raduje što mogu reći, da između naših zemalja ne postoji nijedan takav problem. Zato smo se gospodine ministre predsjedniče, otvoreno i prijateljski porazgovorili i mogli smo jedan drugome izložiti postupke i ciljeve svoje politike, koja je s jedne i s druge strane usmjerena na održanje i osiguranje mira. Suradnja između Jugoslavije i Njemačke, koja se vidljivo izražava mojim ovdašnjim boravkom, od velike je važnosti upravo s obzirom na obći položaj.

Želio bih upravo u pogledu njemačko - jugoslavenskog prijateljskog odonošaja ustanoviti, da je politika Führera i Kancelara Reicha u prošle četiri godine izgrađivanjem prijateljskih odnosa prema drugim državama svijestno služila miru u svijetu. U ovom djelu smirivanja predstavlja njemačko - jugoslavensko prijateljstvo jedan od najbitnijih čimbenika. Uslijed toga naizlazi i želja za produblivanjem naših gospodarstvenih i prosvjetnih odnosa najživlji odjek na njemačkoj strani. Uvjeren sam, da se time na najbolji način služi sreći naših dviju zemalja.

**BRZOJAV VOĐE I KANCELARA REICHA JUGOSLAVENSKOM MINISTRU
PREDSJEDNIKU STOJADINOVIĆU**

Berchtesgarden, 10. lipnja 1937.

Vašoj Preuzvišenosti najsrdačnije zahvaljujem za upravo primljeni brozjav. Podpuno se slažem s Vama u želji, da se najboljim silama unaprijedi suradnja između Njemačke i Jugoslavije, te sam uvjeren, da će ova sloga doprinijeti miru Europe.

Adolf Hitler

**BILJEŽKA O RAZGOVORIMA PRIGODOM PRIMANJA
JUGOSLAVENSKOG MINISTRA PREDSJEDNIKA I MINISTRA
VANJSKIH POSLOVA STOJADINOVIĆA KOD VOĐE I
KANCELARA REICHA DNE 17. SIJEČNJA 1938.**

- Odlomak -

Ministar predsjednik general - pukovnik Göring je ovdje dotaknuo austrijsko pitanje. Führer je uz to primjetio, da njemačka politika ne smjera preko granica Austrije. Za Njemačku bi bio nepodnosiv Habsburgovac u Beču ili ulazak Austrije u protunjemačke kombinacije. Na taj bi način došlo do trajnih latentnih napetosti sa stalnom opanošću sukoba. Ali što se god dogodio, današnja će jugoslavenska granica ostati isto tako netaknuta kao i sadašnja granica na Brenneru. On uostalom zna, da se njemačka narodostna skupina u Jugoslaviji vlada podpuno lojalno prema jugoslavenskoj državi, i on može samo još jednom reći, da u dobroj politici Jugoslavije prema svojim manjinama vidi najbolju njezinu zaštitu.

SLUŽBENA IZJAVA JUGOSLAVENSKE VLADE OD 14. OŽUJKA 1938.

1. Ujedinjenje Austrije s Njemačkim Reichom smatra Jugoslavija podpuno unutarnjom stvari njemačkog naroda, u koju se ona ne miješa.
2. Jugoslavija je uvijek bila pobornik načela narodnog ujedinjavanja sviju plemena jednog naroda. Ona ostaje tome načelu vjerna.
3. Jugoslavija stoji u prijateljskim odnošajima s Njemačkim Reichom. Ovo prijateljstvo određuje također i sada njezino držanje, kada je Reich postao njen izravni susjed.

**IZVADAK IZ GOVORA VOĐE I KANCELARA REICHA PRED
VELIKONJEMAČKIM REICHSTAGOM DNE 30. SIJEČNJA 1939.**

.... Država, koja je poslije Velikog rata ulazila sve više u vidokrug našeg naroda, jest Jugoslavija. Poštovanje, što su ga nekada osjetili njemački vojnici prema ovom hrabrom narodu, od tada se je produbilo i razvilo u iskreno prijateljstvo

**GOVOR FUHRERA POVODM VEČERE U POČAST KNEZA NAMJESTNIKA
JUGOSLAVIJE DNE 1. LISTOPADA 1939.**

- Odlomak -

Njemačko prijateljstvo prema jugoslavenskom narodu nije niklo samo u vlastitoj pobudi. Ono je dobilo svoju dubinu i trajnost usred tragičnih zapletaja svjetskog rata. Njemački je vojnik tada naučio cijeniti i poštovati svog izvanredno hrabrog protivnika. Vjerujem, da je i s druge strane bilo tako. Ovo međusobno poštovanje učvršćuje se zajedničkim političkim, prosvjetnim i gospodarstvenim probitcima. Tako mi gledamo i u Vašem sadašnjem posjetu, Kraljevska Visosti, samo živ dokaz za točnost ovog našeg shvaćanja, i mi se stoga nadamo, da će se njemačko - jugoslavensko prijateljstvo razvijati dalje i u budućnosti, te da će postajati uvijek sve uže.

U Vašoj prisutnosti, Kraljevska Visosti, vidimo također i radostnu priliku za otvorenu i prijateljsku izmjenu misli, koja će o tom sam uvjeren moći biti u ovom smislu samo od koristi za oba naša naroda i države. U to vjerujem to više, što će čvrsto osnovan i povjerenja pun odnos Njemačke prema Jugoslaviji sada pošto smo zbog povjestnih događaja postali susjedi sa zajedničkim granicama utvrđenim za uvijek ne samo osigurati trajan mir između naših obih naroda i zemalja, nego će povrh toga moći predstavljati čimbenik smirivanja za naš nervozno uzbuđeni kontinent. A ovaj je mir cilj svih onih koji su zaista voljni dati se na posao izgrađivanja

**IZVADAK IZ GOVORA FUHRERA PRED VELIKONJEMAČKIM REICHSTAGOM
DNE 6. LISTOPADA 1939.**

... Ja sam nakon izvršenja priključka (Austrije) smjesta priobćio Jugoslaviji, da je granica i s tom državom od sada za Njemačku nepromjenljiva, i da mi želimo s njom živjeti samo u miru i prijateljstvu.

**FRANCUZKI VOJNIČKI IZASLANIK U BEOGRADU
FRANCUZKOM MINISTRU RATA**

Brzjav
Broj 85.
Tajno

Beograd, 18. ožujka 1939.

Glavar glavnog stožera Jugoslavije mi je naložio da samome generalu Gamelinu priobćim slijedeće:

1. U slučaju rata Jugoslavija će možda biti prisiljena zauzeti spram Njemačke i Italije prijazno držanje, a možda će čak i dobavljati ovim zemljama. Jugoslavija bi izprva ostala neutralna, kako bi spasila svoj obstanak. U zgodnom trenutku ona bi stupila u borbu zajedno s nama.
2. U slučaju provale ili teške unutarnje opasnosti Rumunjska će zapaliti petrolejske izvore.

**BILJEŽKA O RAZGOVORU IZMEĐU IZVJESTITELJA ZA SREDNJU EUROPU U
POLJSKOM MINISTARSTVU VANJSKIH POSLOVA KNOLLA S ATAŠEOM ZA
NOVINSTVO KOD JUGOSLAVENSKOG POSLANSTVA U VARŠAVI MAREŠOM**

- Izvadak -

Varšava, 9. lipnja 1939.

.... Po mišljenju gospodina Mareša došlo je u Jugoslaviji do temeljne premda podpuno prikrivene promjene, odkako je odstupio ministar predsjednik Stojadinović. S obzirom na dužinu zajedničke granice, na jaku tehničku nespremnost vojske, Jugoslavija se mora prema vani pričinjati kao da se politika ministra predsjednika Stojadinovića nije ni u čemu izmijenila. Ali stvarno su ne samo javno mišljenje, čiji je i prvom redu protunjemački, a u drugom redu prototalijanski stav opće poznat, nego i vladini krugovi podpuno na čistu s time, da su jedina opasnost za Jugoslaviju zapravo sile Osovine. Po mišljenju gospodina Mareša potrajala bi u slučaju sukoba eventualna neutralnost Jugoslavije veoma kratko vrijeme, poslije čega bi ona odlučno nastupila protiv Njemačke i Italije.

Pri kraju je gospodin Mareš naglasio velike novčane napore, što ih sada čini jugoslavenska vlada za naoružanje svoje vojske. Izdaci za to imali su po preuzimanju vlade sa strane kabineta ministra predsjednika Cvetkovića iznositi navodno preko dvije milijarde dinara.

W.Knoll

**FRANCUZKI MINISTAR PREDSJEDNIK, MINISTAR
ZEMALJSKE OBRANE I RATA DALADIER GLAVNOM
ZAPOVJEDNIKU FRANCUZKIH ČETA NA LEVANTU
GENERALU WEYGANDU**

Strogo tajno.

Sadržaj: ekspediciona vojska.

Br.8.639 1/E.M.A.

Pariz, 19.srpnja 1939.

Na pismo br.1382-3 od 4.srpnja 1939.

I. U vezi s mojim brzojavom 3, 106 3/E.M.A.P. od 17 srpnja 1939. javljam Vam sastav ekspedicione vojske, koju namjeravam uzpostaviti na Levantu. Organizacija je predmet priloženog izkaza I.

II. Odredio sam, da se razni vojnički sastavi iz matice zemlje ili iz Sjeverne Afrike, koji imaju ući u sastav ekspedicione vojske, već sada upute na Levant.

Osim toga Vam stavljam na raspolaganje još slijedeće jedinice, koje su za slučaj polazka ekspedicione vojske određene za pojačanje četa na Levantu:

1. bojna legije stranaca iz Sjeverne Afrike,

1. bojna senegalskih strijelaca iz matice zemlje,

1. bojna senegalskih strijelaca iz Džibutia.

Ministarstvo kolonija će biti zamoljeno, da odstupi ovu bojnu.

Primit ćete pod žigom određenih mjesta moje središnje uprave sve podatke, koji se odnose na pojedine čete i na poblize okolnosti dolazka svih ovih četa na Levant.

Drugim Vam putem dostavljam upute o sada predviđenom načinu postavljanja, o koncentraciji i načinu uporabe kao i o organizaciji službenih mjesta i veza ekspedicione vojske.

Po nalogu

Colson

**FRANCUZKI MINISTAR VANJSKIH POSLOVA
FRANCEZKOM MINISTARSTVU RATA-GLAVNOM STOŽERU VOJSKE I
GENERALU JAMETU GLAVNOM TAJNIKU VRHOVNOG
VIJEĆA NARODNE OBRANE**

- Izvadak –

Sadržaj: Narudžba za naoružavanje Jugoslavije
Pariz, 23.kolovoz 1939.

.... Konačno naš poslanik saobćuje, da je 19.kolovoza u prisutnosti vojnog izaslanika imao razgovor od velike važnosti s glavarem jugoslavenskog glavnog stožera, prema kojem se mogu predvidjeti prilično potanki razgovori o možebitnoj obrani Soluna.

Čast mi je saobćiti vam ove vijesti, da bi se mogli njima koristiti.

Ova izjava ima na rubu slijedeću bilježku:

Gospodin de Boisanger 19.8.1939. - brzojav iz Beograda od 19.8.1939.

**GLAVNI ZAPOVJENIK FRANCUZKIH ČETA NA LEVANTU GENERAL
WEYGAND FRANCUZKOM MINISTRU RATA**

BRZOJAV

- Izvadak –

Tajno.
Br. 528-529.
Beyrouth, 3.rujna 1939.

... Ovdje ne postoji nikakva izprava, koja bi se odnosila na Solun. Da bi se mogli koristiti prijašnjim iskustvima, bilo bi koristno, kad bih imao podpune spise o stupanju Istočne vojske na kopno uobće, o njenim uporištima i vezama.

**FRANCUZKI VOJNI IZASLANIK U BEOGRADU
FRANCUZKOM MINISTARSTVU RATA**

Brzjav
Br.0116.
Beograd 5.rujna 1939.

Jugoslavija je odobrila prevažanje svega ratnog tvoriva određenog za Poljsku preko svojeg područja.

**GLAVNI ZAPOVJEDNIK FRANCUZKIH ČETA NA
LEVANTU GENERAL WEYGAND VRHOVNOM
ZAPOVJEDNIKU FRANCUZKE VOJSKE GENERALU GAMELINU**

Brzjav
Tajno.
Br. 597/98

Beyrouth, 8 rujna 1939.

Ekspediciona vojska predviđena u ministarskoj odredbi 8636 I/E.M. od 19 srpnja bit će 10 rujna na Levantu podpuno postavljena. Radi predstojećeg dolazka 86. divizije važno je već sada utvrditi oznake, da bi se izbjegli nesporazumi i olakšala organizacija zapovjedništva.

Predlažem, da se naziv "ekspediciona vojska" zadrži za cjelokupnost velikih jedinica, koje se sada namjeravaju upotrijebiti izvan mandatskih zemalja.

Dio ekspedicione vojske, koji je već organiziran na Levantu, a koji ima od prilike jakost jedne divizije, imao bi se nazvati "Pokretna divizija Levanta".

Ova bi imala dvije mješovite brigade da bi se očuvalo načelo djeljivosti, postavljeno u ministarskoj naredbi 3643/E.M.A.-P. od 25 kolovoza.

Ovo rješenje omogućuje isti naziv za slične jedinice.

Molim vas najbrži odgovor.

Weygand, s.r.

Opazka dopisana rukom:

Podsjetiti, da bih ja najradije svakoj mješovitoj brigadi, koju bi trebalo bogato snabdjeti konjaničtvom, dao naziv divizije.

G(amelin)

**FRANCUZKI VOJNI IZASLANIK U BEOGRADU FRANCEZKOM
MINISTARSTVU RATA**

**Brzjav
(Izvadak)**

Br.127

Beograd, 9 rujna 1939.

.... Prijevoz njemačkog tvoriva za Bugarsku i dalje spriječen. Pokušaj da se provezu dva vlaka prikrivena kao tovari voća, nije uspio.

Mađarska je naručila 65 tona antimona u Jugoslaviji. 30 tona je dostavljeno. Uspjelo nam je zaustaviti daljnje dobavljanje.

Zabranili smo odpremu bakra iz Borskog rudnika u Mađarsku.

300 tona je upućeno u Dubrovnik da bi se prekrcale s odredbom za Antwerpen.

U koliko niste sporazumni sa zabranom molim da mi to javite.

**FRANCUZKI VOJNI IZASLANIK U BEOGRADU
FRANCEZKOM MINISTARSTVU RATA**

**Brzjav
(izvadak)**

Tajno

Br.128.

Beograd, 11.rujna 1939.

Prvo. Jugoslavenski glavni stožer javlja prolaz 60 vojnih vlakova iz Bratislave prema Beču tečajem 9 rujna.

Drugo. Isti izvor. Treći mađarski vojni sbor Szombately nedavno mobiliziran.

Treće. Od 100 njemačkih lovačkih krilaša, određenih za Bugarsku, sigurno je stiglo u Sofiju 14, možda i više.

Četvrto. Ostalo za Bugarsku određeno a od Jugoslavena zadržano njemačko tvorivo obuhvaća prema britanskom kolegi 1000 strojnica Schwarzlose, 1500 strojnica Bren, 30 000 pušaka, 19. 000 karabinka, 1000 granata od 15cm, 15 000 naboja od 3,7 cm od toga dvije trećine za probijanje oklopa, 900 tona pješačkog streljiva.

Peto. Jugoslaveni očekuju neodgodivu dobavu 20 protukrilaških bitnica Breda od 2cm, koju sam narudžbu saobćio prošlog svibnja.

Šesto. Proizvodnja pješačkog streljiva u Jugoslaviji napreduje dobro. Znatne poteškoće kod izvjestnih vrsta topničkog streljiva....

**FRANCUZKI VOJNI IZASLANIK U BEOGRADU
FRANCUZKOM MINISTARSTVU RATA.**

Brzjav
Tajno.
Br.134.

Beograd,13.rujna 1939.

Knez Namjestnik tvrdi, da je prošlog mjeseca odposlao generalu Gamelinu generala Predića, zapovjednika konjaničke divizije u Zagrebu i bivšeg vojnog izaslanika u Parizu.

Knez Namjestnik je u ovom času nezadovoljan s načinom na koji pukovnik Savić podržava vezu s našim glavnim stožerom,pa je stoga odlučio poslati Predića ponovno u Francuzku.

Bio bih Vam zahvalan, kad biste me, ako je moguće, obavijestili o prijašnjem i sadašnjem djelovanju Predićevom.

Ja ga smatram malo podesnim za takav zadatak, pri izvođenju kojega će on bez sumnje pokazati krajnje nepovjerenje, što ga Knez Namjestnik prema nama goji u pogledu Italije.

Primjedba dopisana rukom:

Odgovor:

Knez je doista odaslao važnog i povjerljivog izaslanika k generalu Gamelinu. No on je zamolio da se ime i zadatak ovog povjerljivog lica drži u tajnosti ali to nije bio general Predić, kojega ja nisam vidio.

14.9.1939.

Gamelin,s.r.

**FRANCUZKI POSLANIK U BEOGRADU FRANCEZKOM
MINISTARSTVU VANJSKIH POSLOVA**

**Brzjav
- Izvadak -**

Br. 811-15
Tajno
Beograd, 31.listopad 1939.

Upravo sam imao s ministrom predsjednikom osobito prijazan i povjerljiv razgovor. On mi je rekao da je gotovo isto tako u našem kao i u svom vlastitom interesu dao provesti podpuno objektivne obsežne izvide o sadašnjem položaju u Njemačkoj. Sve službene i privatne obavijesti, dolazile one iz Berlina, Munchena, Beča, Praga, Hamburga ili Duseldorfa, slažu se u sljedećem: gospodarstveni i moralni položaj u Reichu je takav, da je Hitler primoran pod svaku cijenu što brže probiti blokadu. Ako mu to ne uspije kako se može predvidjeti on će neizbježno i brže no što se misli izgubiti rat.

Gospodin Cvetković hvali u velikoj mjeri način, na koji Francuzka i Englezka vode rat. On želi, da ne napustimo primijenjenu metodu, koja da je dobra. On podržava (za to sam jutros dobio dokaz) tajne osobne veze sa Česima i Slovacima, koji su potražili utočište u Francuzkoj i Jugoslaviji, i on potajno hrabri njihove napore....

Više nego ikada želi gospodin Cvetković, da se brzo riješi pitanje naših ratnih dobava Jugoslaviji. Za to bi mogli pružiti priliku gospodarstveni pregovori, koji imaju započeti u Beogradu dne. 27. studenog, i kojih izhod može biti toliko važan za pooštrenje blokade. On bi također smatrao vrlo korisnim, ako bi Vaša Preuzvišenost i general Gamelin lično izpitali sve ono, što bi se u tom smislu moglo učiniti.

Brugere.

**FRANCUZKI MINISTAR PREDSJEDNIK I MINISTAR VANJSKIH POSLOVA
DALADIER MINISTARSTVU RATA I VRHOVNOM ZAPOVJEDNIKU
FRANCUZKE VOJSKE GENERALU GAMELINU**

- Izvadak -

Sadržaj: Dobava tvoriva Jugoslaviji.

.... Glavar glavnog stožera pruža našem vojnom izaslaniku dokaze sve većeg povjerenja. Već se sada poduzimaju mjere, da se popravi upotrebljivost željeznice u smjeru prema Solunu.

Naglašujući, da će razpoloženje u kojem budu 27. studenog započeli naši trgovinski pregovori, biti povoljno, gospodin Brugere saobćuje, da će ovi poregovori, koji treba da su od odlučujuće važnosti za naše probitke u Jugoslaviji i za pooštrenje blokade protiv Njemačke,

samo u toliko imati uspjeha, u koliko ćemo biti sporazumni s tim, da Jugoslaviji dobavimo ratno tvorivo, što ga ona bezuvjetno treba.

Gospodin Brugere zaključuje, da je stoga stvar francuske vlade odlučiti, da li je velika pomoć, što je Jugoslavija može pružiti kod pooštrenja blokade Njemačke, vrijedna da joj se prepusti mali dio naših rezerva ratnog tvoriva ili nije.

Čast mi je svratiti Vam pažnju na gore razvijene misli.

Ova izprava nosi slijedeću opazku:

Gospodin de Boisanger 10. studenog 1939. brzojav 834 od 8. studenog iz Beograda.

**VRHOVNI ZAPOVJEDNIK FRANCUSKE VOJSKE GENERAL
GAMELIN FRANCEZKOM MINISTRU PREDSJEDNIKU,
MINISTRU ZEMALJSKE OBRANE I RATA DALADIERU**

Tajno.

Br.126-Cab/D.N.

Veliki glavni stan, 27.studenog 1939.

Brzojavom br. 9177 od 23. studenog 1939., kojega ste kopiju primili, izvješćuje naš vojni izaslanik u Beogradu o želji Kneza Namjestnika i jugoslavenskog glavnog stožera, da bi se stvorila uža sveza s našim vojničkim predstavnikom. On ujedno izvješćuje o molbi ministra rata, da bi mogao poslati jugoslavensku vojnu misiju u Francuzku.

Što se tiče prve točke, čast mi je da vas u sporazumu s gospodinom Brugereom, koji je u tom pitanju od vas dobio načelni pristanak, obavijestim, da u svoje vlastito ime šaljem u Beograd jednog častnika moga glavnog stožera sa zadatkom, da sa srbskim vrhovnim zapovjedništvom stupi u veze potrebne za uzpostavu užih odnosa.

Što se tiče odašiljanja jugoslavenske misije, to sam mišljenja, da bi ona mogla biti samo od koristi, i zato ću pod pretpostavkom, da vi dijelite moje mišljenje, obavijestiti našeg vojnog izaslanika, da pristajemo na odašiljanje ove misije u Francuzku.

Gamelin,s.r.

**FRANCUZKI POSLANIK U BEOGRADU
FRANCUZKOM MINISTARSTVU VANJSKIH POSLOVA**

**Brzjav
- Izvadak -**

Br.938.
Beograd, 5.prosinca 1939.

... Ako želimo u našu korist osigurati nešto malo reda u kaosu koji se sprema, to je silno potrebno da sredimo svoj položaj i svoja nastojanja primjerenim vojničkim ugovorima, kako spram Turske tako i spram Jugoslavije. S time u vezi smo po mome mišljenju neposredno zainteresirani na pregovorima, koji sada započinju, kako u pogledu oružja, što se ima dobiti Jugoslaviji, tako i u pogledu možebitne suradnje obih glavnih stožera.

Brugere

**BILJEŽKA VRHOVNOG ZAPOVJEDNIKA FRANCUZKIH ČETA NA LEVANTU,
GENERALA WEYGANDA, O INTERVENCIJI SAVEZNIKA NA BALKANU**

Izvadak

9. prosinca 1939.

... Njemačka i zapadne sile stoje jedni prema drugima na prostorno ograničenom ratištu, koje je na obim stranama gusto zaposjednuto dobrim četama, kojih je obranbena snaga povećana do najvišeg stupnja moćnim organizacijama, na koje se one oslanjaju. Ovo zapadno ratište ne pruža samo za sebe mnogo izgleda za odlučne manevre ili djelatnosti, ako se ono ne proširi nekim drugim podhvatom. A ipak je za postignuće ratnih ciljeva saveznika potrebna podpuna i neosporiva pobjeda.

Kod sadašnjeg stanja stvari može u Europi samo balkanska ratna pozornica pružiti mogućnost povoljnih događaja, bilo izmaranjem, što bi otvaranje nove fronte značilo za protivnika, bilo uspješnim obuhvatnim napadajem na njegova životno važna središta....

Weygand

**VRHOVNI ZAPOVJEDNIK FRANCUZKE VOJSKE
GENERAL GAMELIN FRANCEZKOM MINISTRU PREDSJEDNIKU,
MINISTRU ZEMALJSKE OBRANE I RATA DALADIERU**

- Izvadak -

Tajno.
Br.154 Cab/D.N.

Veliki glavni stan, 11.prosinca 1939.

... Oni(Englezi) smatraju zgodnijim, da pregovore s Jugoslavenima, Rumunjima i Grcima vodimo mi Francuzi. Oni nam na ovom polju vojničkog pitanja prepuštaju podpunu slobodu.....

Gamelin,s.r.

**FRANCUZKI VOJNI IZASLANIK U BEOGRADU VRHOVNOM
ZAPOVJEDNIKU FRANCUZKE VOJSKE (KABINET) ZA FRANCUZKOG
MINISTRA PREDSJEDNIKA,MINISTRA ZEMALJSKE OBRANE I RATA, ZA
GLAVNI STOŽER VOJSKE ZA 2.URED**

- Izvješće -

Br.171/S
Tajno.
Sadržaj: Misija bojnika Caroleta.

Beograd, 20. prosinca 1939.

Čast mi je saobćiti Vam, da je bojniki Carolet sinoć odputovao u Francezku, nakon što je izvršio zadatak, što ste mu ga Vi bili povjerali.

On je izpunio povjerenu mu zadaću sa stručnim znanjem,taktom i spretnošću, koji su Vam poznati, te je pri tome postigao u najvećoj mjeri uspjehe, koje se moglo očekivati uvaživši položaj ove zemlje i značaj njegovih učestnika u razgovorima.

U mojoj prisutnosti izjavio je ministar rata živu želju, da bi bojnici Carolet i u buduću održavao vezu između Francuzkog i jugoslavenskog vrhovnog zapovjedništva. General Nedić je izričito zamolio, da Vam saobćim ovu želju.

Slobodan sam dodati, da bih i ja bio veoma radostan, ako bi se Vaše namjere podudarale s namjerama jugoslavenskog ministra. Za sada, smo obvezani, da o pregovorima, što ih je bojnici Carolet ovdje vodio, ne dajemo nikakvih pismenih izjava. Na takav način on i ja jedine osobe, kojima su poznati posljedci ovih pregovora.

Merson.

**BILJEŽKA VRHOVNOG ZAPOVJEDNIKA FRANCUZKE
VOJSKE GENERALA GAMELINA O SUDJELOVANJU
FRANCUZKO-BRITANSKIH RATNIH SNAGA U
OPERACIJAMA U FINSKOJ**

- Izvadak -

Strogo tajno.

Br.104/i

10.ožujka 1940.

Na svaki bi način djelatnost na Balkanu bila s obzirom na vojno područje za Francuzku mnogo pogodnija od djelatnosti u Skandinaviji; ratna pozornica proširila bi se u velikom razmjeru, Jugoslavija, Rumunjska, Grčka i Turska bi nam dale pojačanje od neko 100 divizija. Švedska i Norveška mogle bi nam pružiti samo slabu podporu od nekih 10 divizija. Snaga četa, koje bi Nijemci morali povući sa svoje zapadne fronte, da bi predusreli našim novim podhvatima kretala bi se bez sumnje u jednakim omjerima....

M.Gamelin,s.r.

**FRANCUZKI VOJNI IZASLANIK U BEOGRADU VRHOVNOM ZAPOVJEDNIKU
FRANCUZKIH ČETA NA LEVANTU GENERALU WEYGANDU**

- Vlastoručno pismo –

Francuzko poslanstvo u Jugoslaviji
Vojni izaslanik

Beograd, 29. ožujka 1940.

Gospodine generale!

Moje službeno izvješće od današnjeg dana broj 25/B pruža Vam sliku o promjenjivoj suradnji.

Mislio sam, da se u svom službenom izvješću ne bih mogao poslužiti jednom čudnom izjavom Nedića Gavriloviću. Gavrilović mi je sinoć priobćio Nedićeve riječi: "Čekajte četiri tjedna. Onda ću ja opet držati glavu visoko, pa će se vidjeti, što će se dogoditi. Dotle moram sagnuti leđa. "Svatko mi uostalom savjetuje, da strpljivo čekam: moji prijatelji u glavnom stožeru pa i sam Gavrilović, koji se bez uzdržavanja zalaže za nas. Nije njegova krivnja, ako to ne može biti odmah.

Nedić se nije izjasnio o roku od četiri tjedna, što ga je tražio. Gavrilović smatra, da je ovaj rok u vezi s unutarnjim položajem.

Izvolite primiti , gospodine generale, izraz mog najdubljeg štovanja i odanosti.

Merson.

**FRANCUZKI POSLANIK U BEOGRADU FRANCUZKOM
MINISTARSTVU VANJSKIH POSLOVA**

- Brzojav -

Tajno
Br.364-366

Beograd, 16. travnja 1940.

Kako je bilo dogovoreno s Knezom Namjestnikom, nastavio sam danas poslije podne izmjenu misli s generalom Nedićem o najboljem načinu, kako bi ponovno započeli pregovori glavnih stožera. Budući da je po mišljenju generala Weyganda pitanje uzletišta i njihove upotrebe najhitnije, privolio bi general Nedić da koji podesni suradnik generala Weyganda dođe u

najvećoj tajnosti u civilnom odijelu ovamo. On bi mogao putovati zemljom, a jedan jugoslavenski častnik, također u civilu, pokazao bi mu sve postojeće uređaje.

Osim toga izmijenio bi se sadašnji vojni izaslanik u Ankari jednim častnikom, u kog vrhovno zapovjedništvo ima potpuno povjerenje, a koji je izobražen kod nas. Ovaj bi tada bio častnik za vezu pridjeljen generalu Weygandu. Ja sam mišljenja, da su oba ova prijedloga podesna da olakšaju izmjenu gledišta i dostavljanje vijesti, a da se kod toga Jugoslaveni obkoljeni vanredno gustom mrežom njemačkih uhoda ne izlože odviše velikom riziku.

Ja ću ovaj brzojav dati saobćiti izravno generalu Weygandu.

Brugere.

**FRANCUZKI POSLANIK U BEOGRADU FRANCEZKOM
MINISTARSTVU VANJSKIH POSLOVA**

- Brzojav, izvadak -

Br.383.-384.

Beograd, 19. travnja 1940.

.... Ja sam u svom brzojavu br. 370, koji se križao s brzojavom Vaše Preuzvišenosti, napomenuo, da ovdašnji glavni stožer ne može izvjestnim neutralnim vojnim izaslanicima povjeriti svoje tajne s punom sigurnošću. Ja za ovo svoje mišljenje ne mogu bez daljnega navesti dokaze, ali je činjenica, da nas je britansko poslanstvo nedavno opomenulo, da se čuvamo jednoga od trojice ovdje akreditiranih vojnih izaslanika balkanskih država. Prepustio sam generalu Mersonu, da to saobćí ministarstvu rata. Postoji dakle razlog, da se s nama radije pregovara neposredno i u tajnosti. Knez mi je saobćio, da se potpuno slaže s prijedlozima, što mi ih je prekjučer podnio general Nedić (vidi moj brzojav br. 364.-366.). Ako sam dobro shvatio, čini mi se, da je u našem probitku, da se neodgodivo poslužimo olakšanjima, koja nam se pružaju na taj način.....

Brugere

**FRANCUZKI VOJNI IZASLANIK U BEOGRADU
FRANCEZKOM MINISTARSTVU RATA**

- Brzjav, izvadak –

Tajno.
08-09

Beograd, 19. travnja 1940.

Odgovor na br.671/3 F.T.

1. Od svog dolazka iz Pariza bavio se gospodin Brugere pitanjem suradnje i razgovarao je s Knezom Namjestnikom i ministrom rata. On je dobio ovlast, da se ovamo uputi jedan zrakoplovni častnik Wygandove vojske, kako bi mogao u tajnosti iztražiti uzletišta, a Knez je odlučio imenovati vojnog izaslanika u Ankari, koji će dobiti nalog da osigura vezu s generalom Weygandom.

.....

3. Nadam se da ću veoma skoro biti u mogućnosti da postavim pitanja u pogledu Dunava, što ste ih imali u vidu u svom brzjavu.

Brzjav br. 250 za Gamelina.

**FRANCUZKI VOJNI IZASLANIK U BEOGRADU
FRANCUZKOM MINISTARSTVU RATA**

- Brzjav, izvadak –

Tajno.
65-91-71

Beograd, 23.travnja 1940.

1. Vidio sam jutros glavara glavnog stožera i glavara 2.Ureda; oni ne pokazuju nikakvu izravnu zabrinutost zbog Italije.

2. Osim prisutnosti pet njemačkih vojničkih misija u Rimu, od kojih svaka obrađuje naročito područje, osim vojnih vježbi na Krasu kod kojih sudjeluju odprilike 4 divizije, i osim pojačanja četa kod jedinica vojnih sborova rijeke Pad, nemamo nikakvih znakova za pripremanje napadaja.

3. Od 30 000 radnika, koji su dolazili u obzir, odprilike 10 000 stiglo je u Albaniju.

4. Na njemačkoj strani je područje Celovac-Graz podpuno izpražnjeno od četa.

Dvije divizije tirolskih brdskih četa krenule su u Norvežku. Odredi četa u Beču cijene se na 5 do 6 divizija. U Češkoj i Moravskoj imaju čete snagu od nekih 6 divizija. U Slovačkoj ništa.

5. Nema bugarskih priprema na granici spram Jugoslavije.

6. U gornjim podacima sakupljene su obavijesti Francuzke obavještajne službe i jugoslavenskog 2. Ureda.

FRANCUZKI POSLANIK U BEOGRADU FRANCUZKOM MINISTARSTVU VANJSKIH POSLOVA

- Brzjav, izvadak -

Br. 556-559.

Beograd, 22. svibnja 1940.

Vijesti dobivene izravno od vojnog izaslanika, a ovome saobćene sa strane jugoslavenskog glavnog stožera, potvrđuju, da Nijemci povlače od četa, što se nalaze na jugu i jugoistoku Njemačke, svu razpoloživu momčad i tvorivo da bi nastavili i pojačali svoje napadaje u sjevernoj Francuzkoj. General Merson šalje glavnom stožeru pojedinosti o ovim pitanjima.

Prema podacima bivšeg beogradskog gradonačelnika Ilića, koji se jučer vratio iz Njemačke, može se smatrati sigurnim, da su njemački gubitci bili zadnjih dana veoma znatni (spominje se brojka od 500 000 ljudi) i da je pritjecanje velikog broja ranjenika ostavilo na njemačko stanovništvo, i to naročito u Beču porazan dojam.

Jučer ujutro berlinski dopisnik "Politike" izrazio je prikrivenim riječima telefonski svoje čuđenje zbog tolike zabrinutosti radi položaja saveznika. Izjavio je, da bi ta zabrinutost nestala, kad bi njegov sugovornik došao u Berlin i vidio stanje Njemačke. Prema drugim obavijestima, koje su mu priobćene, najnovija bombardiranja, naročito grada Duisburga, koje da je uzrokovalo znatnih šteta, izazvala su u Njemačkoj najjače i najpoučnije dojmove. Izkušnja kroz koja mi prolazima, ovdje se suosjećaju u najvećoj mjeri, što simpatije prema nama čini još življima.

Brugere.

**FRANCUZKI POSLANIK U BEOGRADU FRANCEZKOM
MINISTARSTVU VANJSKIH POSLOVA**

- Brzojav -

Br.585.

Beograd, 27. svibnja 1940.

Prema obavijestima, što ih je jugoslavenski ministar vanjskih poslova danas u jutro primio iz Berlina, prelazi odpor koji se suprotstavlja njemačkom napredovanju u sjevernoj Francuzkoj u pogledu energije i protunapadaja sve, što se u tome pravcu predviđalo. Rad toga da se u njemačkom glavnom stožeru razvilo kritično i uznemireno razpoloženje, koje da se odrazuje i na daljnjim operacijama. Javnost da je uostalom stalnim dolaženjem ranjenika duboko potresena. Zamjenik ministra vanjskih poslova me uvjerava da su škole i vojarne, koja se nalaze u blizini slovenske granice, sve od reda pretvorene u bolnice, i da to isto vrijedi za cijelu bivšu Austriju.

Brugere.

**BILJEŽKA VRHOVNOG ZAPOVJEDNIKA FRANCUZKE
VOJSKE GENERALA WEYGANDA**

- Izvadak-

Tajno.

Br.1.213/3 - F.T.

Veliki glavni stan, 27. svibnja 1940.

Prijedlozi za zajedničku francuzko - britansku vojnu politiku u slučaju započinjanja neprijateljstva sa strane Italije na Sredozemnom moru.

1. Pod pritiskom događaja na sjeveroistočnom ratištu francuzko vrhovno zapovjedništvo je prisiljeno da barem za ovaj čas odgodi svaku operaciju izkrcavanja u Solunu i svaki znatniji ofenzivni podhvat u Tripolisu....

**FRANCUZKI POSLANIK U BEOGRADU FRANCUZKOM
MINISTARSTVU VANJSKIH POSLOVA**

- Brzjav, izvadak –

Br.642-646

Beograd, 4.lipnja 1940.

Jutros sam razgovarao s ministrom predsjednikom. Nisam našao ni u njegovim izjavama niti bilo gdje drugdje ni najmanji trag nove orijentacije jugoslavenske politike....

Kako mi je gospodin Cvetković rekao, posjetila ga je jutros jedna ličnost, koju ja dobro poznajem, no ime koje me je zamolio da ne spominjem. Ta mu je ličnost povodom svog povratka iz Berlina dala obavijesti, koje potvrđuju sve one vijesti, što sam ih zadnjih dana saobćio Vašoj Preuzvišenosti. Ova ličnost, koja je poznata po svojim germanofilskim interesima, rekla mu je, da Reich sada baca u borbu sve svoje pričuve u ljudima, tvorivu u zalihama, i da sudbina Njemačke ovisi o idućim trima mjesecima. Dotična je ličnost rekla, da su najmjerodavniji krugovi u Berlinu mišljenja, da će najveći napori njemačke snage uslijediti idućih tjedana, te da će biti upereni protiv Englezke. Gospodin Cvetković mi je potvrdio, da su Nijemci gotovo sve svoje navalne čete povukli iz pograničnog područja prema Jugoslaviji i Mađarskoj.

Ista vijest je jutros saobćena vojnom izaslaniku. Broj njemačkih gubitaka prelazi prema njegovim obavijestima sve one brojeve, što sam ih ja saobćio ministarstvu. Što se tiče obskrbe Njemačke, rekao je ministar predsjednik, kolikom je pritisku bio izložen zadnjih dana od strane Reicha radi dobave 10 000 vagona žita. On me je uvjeravao(a to mi je potvrđeno i s druge strane), da se je on opirao, i da su se Nijemci morali zadovoljiti u svemu sa 500 vagona žita iz Jugoslavije. Brugere.

**FRANCUZKI POSLANIK U BEOGRADU FRANCEZKOM
MINISTARSTVU VANJSKIH POSLOVA**

- Brzjav, izvadak –

br. 89-694

Beograd, 10. lipnja 1940.

Ministar dvora pozvao me je jutros, da mi priobći vijesti iz Berlina, koje su sinoć i jutros sigurnim putem stigle Knezu. Bitni je sadržaj slijedeći:

.....

2. U Berlinu su svi samovozi, pa i liječnički, rekvirirani i poslani na zapad.
3. Njemački vojni vođe počimlju se bojati radi konstatacije, da njihove motorizirane i oklopljene čete nisu više kadre preuzeti zadaću koja im je bila postavljena. Prije no što se mislilo moraju se upotrijebiti pješačke čete, koje su manje izvježbane i opremljene nego naše.
4. Potvrđuju se vijesti o znatnim štetama, što su ih uzrokovala naša bombardiranja u području Rajne i Ruhra. U Hamburgu je izvan grada razoren niz tvornica. Nasuprot tome nisu navodno prilikom nedavnog napadaja bombama na München postignuti veći učinci. Samo su 2 ili 3 bombe pale u neki dio grada....

Brugere.

**FRANCUZKI POSLANIK U BEOGRADU FRANCEZKOM
MINISTARSTVU VANJSKIH POSLOVA**

- Brzjav -

Br. 697-698

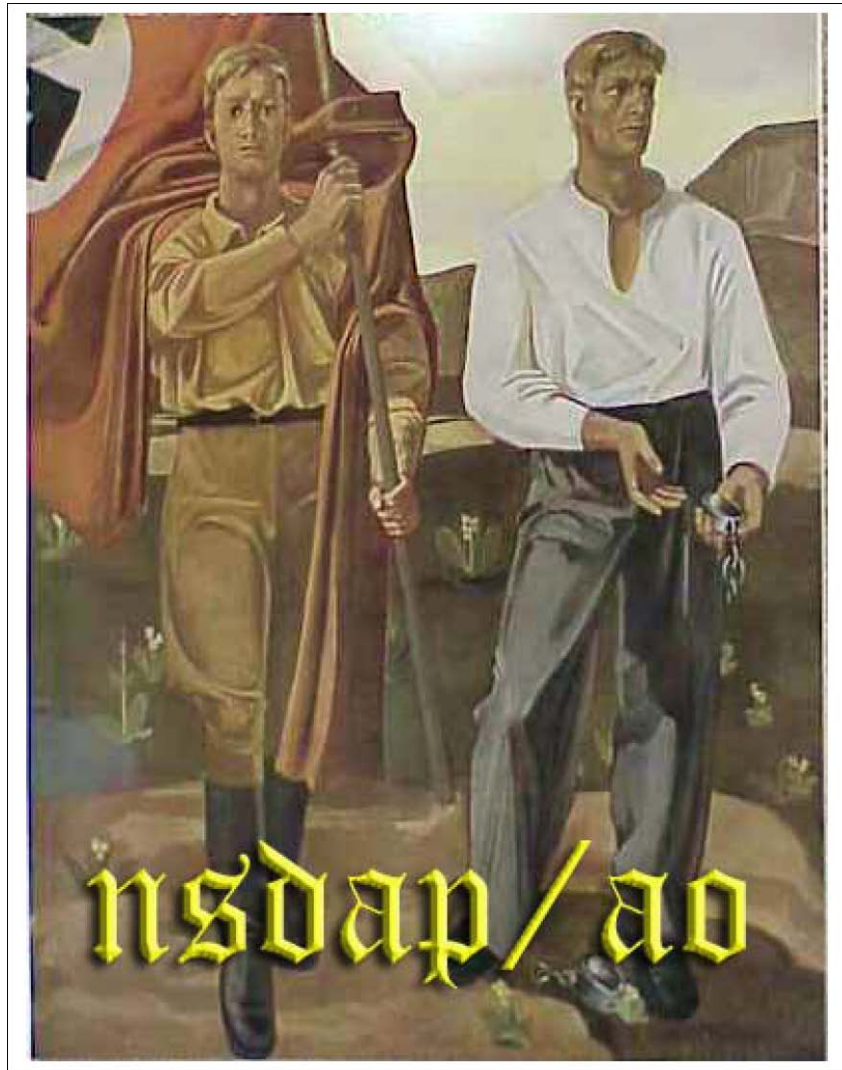
Beograd, 11.lipanj 1940.

Ja sam, kako je razumljivo, s ministrom vanjskih poslova opet obnovio razgovor o pitanjima, o kojima sam prije nekoliko dana razgovarao s Knezom Namjestnikom, kojega sam zamolio da se kani moralne podpore naših neprijatelja, na koju bi Jugoslavija bila svijestno ili nesvijestno navedena, ako bi dala očito suvišnu izjavu o neutralnosti. Ministar me je uvjeravao, da njegovo osjećanje kao i osjećanje njegovih sunarodnjaka stoji i odviše jasno na našoj strani, a da on ne bi s bolom gledao na položaj u kojem se njegova zemlja našla u ovom času.

On računa s time, da će se sadašnje stanje stvari možda izmijeniti, a u takvom će se slučaju Jugoslavija požuriti stupiti na našu stranu.

Kod jugoslavenskog glavnog stožera stečeni su isti dojmovi.

Brugere.

NSDAP/AO - Box 6414 - Lincoln NE 68506 - USA

<http://www.nazi-lauck-nsdapao.com>